

**SKUPŠTINA CRNE GORE
POSLANICI I POSLANICE SVIH POSLANIČKIH KLUBOVA
I NEZAVISNI POSLANICI I POSLANICE**

Podgorica/Cetinje, 1. jun 2026.

PREDMET: Inicijativa za usvajanje Rezolucije o osudi svih oblika Rezoluciju o osudi svih oblika neofašizma i potvrdi antifašističkog naslijeđa i vrijednosti

Poštovani poslanici i poslanice,

Centar za građansko obrazovanje (CGO) i Antifašisti Cetinja podnose Inicijativu Skupštini Crne Gore za usvajanje **Rezolucije o osudi svih oblika neofašizma i potvrdi antifašističkog naslijeđa i vrijednosti**, uvjereni da je **takav akt danas i društveno i politički odgovoran odgovor** na zabrinjavajuće pojave veličanja fašističkih i kolaboracionističkih ideologija, simbola i pojedinaca u Crnoj Gori i regionu.

Savremena Crna Gora nastala je na temeljima antifašističke borbe i ustavno je definisana kao građanska država. Antifašizam nije samo dio istorijskog naslijeđa Crne Gore, niti se iscrpljuje u sjećanju na Drugi svjetski rat i Narodnooslobodilačku borbu (NOB), već predstavlja jednu od njenih temeljnih vrijednosti i izraz vjekovne slobodarske tradicije. Upravo zato smatramo da je **neophodno da Skupština Crne Gore, kao najviši zakonodavni dom svih građana i građanki, jasno i nedvosmisleno potvrdi da u demokratskoj i evropskoj Crnoj Gori nema mjesta veličanju fašističkih pokreta, njihovih saradnika i ideologija koje su iza sebe ostavile zločine, progone i masovna stradanja.**

Posljednjih godina svjedočimo učestalijim pokušajima ideološki motivisanog revizionizma istorije, relativizacije zločina i javnog glorifikovanja pojedinaca i pokreta povezanih sa fašističkim ideologijama. Takve pojave nijesu pitanje različitih istorijskih interpretacija, već ozbiljan bezbjednosni problem koji podstiče ekstremizaciju, produbljuje podjele i povećava etničku distance. Posebno zabrinjava kada se ratni zločinci i odgovorni za etnička čišćenja predstavljaju kao heroji ili patriote, jer se time normalizuje govor mržnje i obesmišljava kultura sjećanja.

Cijenimo da bi **usvajanje ove Rezolucije predstavljalo prvi korak ka sistemskom suzbijanju opasnih narativa** veličanja zločina i zločinaca, ali i snažnu poruku da Crna Gora ostaje dosljedna svojim istorijskim i ustavnim vrijednostima.

Dodatno, ovakva Rezolucija u potpunosti je u skladu sa evropskim putem Crne Gore. Moderna Evropa i Evropska unija nastale su upravo na iskustvu pobjede nad fašizmom u Drugom svjetskom ratu i na opredjeljenju da se takve ideologije nikada više ne smiju ponoviti. **Proces evropskih integracija** nije samo tehnički proces ispunjavanja mjerila, već duboko **transformativni proces usvajanja demokratskih vrijednosti, vladavine prava, antidiskriminacije i poštovanja ljudskog dostojanstva.**

Vjerujemo da bi ova Rezolucija bila i važan podstrek institucijama da dosljednije ispunjavaju svoje obaveze i, u okviru zakonskih nadležnosti, odlučno i pravovremeno sankcionišu govor mržnje, javno veličanje fašističkih ideologija i sve pokušaje izazivanja nacionalne ili vjerske netrpeljivosti. **Veličanje ratnih zločinaca i zločina počinjenih u ime neofašističkih ideologija predstavlja oblik govora mržnje i direktno vrijeđa žrtve i njihove potomke.** Njihova **osuda iz najvišeg predstavničkog doma bila bi snažna poruka građanima i građankama Crne Gore**, ali i **pokazatelj odgovornog odnosa** političkih aktera prema funkciji koju obavljaju, državi koju predstavljaju i njenim temeljnim vrijednostima.

Znamo da se godinama najavljuje donošenje posebnog zakonskog rješenja u ovoj oblasti. Ipak, smatramo da ova **Rezolucija predstavlja potreban i hitan prvi institucionalni korak** i vjerujemo da može naići na **podršku svih poslanika i poslanica kojima su antifašizam, demokratske vrijednosti i dostojanstvo Crne Gore iznad partijskih i ideoloških podjela.**

Podsjećamo da je **Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine 29. aprila 2026. godine usvojio sličnu Rezoluciju**, sa samo jednim glasom protiv, na inicijativu poslanika **Saše Magazinovića** i **Jasmina Imamovića**.

U nastavku **dostavljamo predloženi tekst Rezolucije**, pripremljen i prilagođen na osnovu usvojenog teksta iz Bosne i Hercegovine, uz punu otvorenost za dalje konsultacije i saradnju.

1. Potvrđujemo da su antifašizam, slobodarstvo i otpor okupaciji sastavni dio historijskog i vrijednosnog identiteta Crne Gore, te da je savremena crnogorska državnost utemeljena na antifašističkoj borbi i odbacivanju svih oblika fašizma, okupacije i saradnje sa okupatorskim režimima.
2. Najoštrije osuđujemo svaki oblik veličanja, opravdavanja, relativizovanja ili negiranja zločina i zločinaca povezanih sa fašističkim i neofašističkim ideologijama, kao i javnu upotrebu i promociju njihovih simbola, pozdrava, obilježja i propagande, uključujući veličanje saradnika nacističkih i fašističkih okupatora.
3. Pozivamo institucije Crne Gore da, u okviru svojih ustavnih i zakonskih nadležnosti, dosljedno i bez selektivnosti sankcionišu govor mržnje i javno promovisanje fašističkih i neofašističkih ideologija, simbola i njihovih pomagača, uz punu primjenu zakona u cilju sprečavanja svih oblika ekstremizma i neofašizma.
4. Iskazujemo trajno poštovanje prema svim žrtvama fašističkog terora i obavezujemo na njegovanje kulture sjećanja, kao i na obrazovanje mladih generacija o uzrocima, posljedicama i razornom nasljeđu fašističkih ideologija.
5. Potvrđujemo privrženost evropskom antifašističkom naslijeđu, demokratskim vrijednostima, ljudskim pravima i dostojanstvu svakog čovjeka, te odlučno odbacujemo svaku ideologiju koja zagovara rasnu, vjersku, nacionalnu ili drugu isključivost, diskriminaciju, mržnju ili nasilje.
6. Pozivamo obrazovne, kulturne i medijske institucije da aktivno doprinose njegovanju antifašističkog nasljeđa, suzbijanju ideološki i politički motivisanog revizionizma historije i promociji vrijednosti tolerancije, pluralizma i demokratske kulture.
7. Ova Rezolucija stupa na snagu danom usvajanja i biće objavljena u Službenom listu Crne Gore.